

илимий-педагогик асослаш. Пед. фан. док.. (DSc) диссертация. –Чирчик: 2019, 360-б.

3. Tajibayev S.S., R.N.Abdurhamidov Boks bo'yicha ta'lim muassasalarida sport to'garagi mashg'ulotlarini tashkil etish yuzasidan o'quv dasturi va metodik tavsiyalar. - T.: 2017. 244-b.

4. Isroilov Sh.X., Xalmuxamedov R.D., Tajibayev S.S. "Bokschilarning sport-pedagogik mahoratini oshirish" Elektron multimedia darslik. -T.: 2015.

5. COACHES MANUAL. Prepared by: AIBA HQs Office. Coordinator: Adam Kusior, AIBA Coaches Commission Chairman Philip Jun. DATE: AUGUST 2011, -P. 275.

6. Boxing Mastery Advanced Technique, Tactics and Strategies from the Sweet Science. Mark Hatmaker with Doug Werner. Tracks Publishing San Diego, Colifornia. Copyright. 2004. -P. 225.

7. [Basic reliability parameters of a boxing punch](#). Šiška, L., Broďáni, J., Štefanovský, M., Todorov, S. 2016. [Journal of Physical Education and Sport](#). 16(1), 38, -P. 241-244.

8. Samir Chadli, Noureddine Ababou, Amina Ababou. A New Instrument for Punch Analysis in Boxing. [Procedia Engineering](#). Volume 72, 2014, Pages 411-416 <https://doi.org/10.1016/j.proeng.2014.06.073>.

РЕЗЮМЕ

Мақолада бошланғич тайёргарлик босқичида шуғулланувчи ўсмир боксчиларнинг ҳужум техникасини бажариш кўникмалари ривожланишининг ёшга ҳос хусусиятлари ва спортчиларнинг қадам ташлаш (орқага, ёнға, олдинға) ҳаракатлари тадқиқ этилган. Ҳамда ўсмир боксчиларнинг мусобақа фаолияти таҳлил қилиниб, ҳужум техникасида ва қадам ташлашлардаги типик хатолар аниқланган.

РЕЗЮМЕ

В статье рассматриваются вековые особенности умений юных боксёров тренироваться на начальном этапе подготовки и пошаговых (назад, направо, вперед) движений спортсменов. Также были проанализированы результаты соревнований боксёров и выявлены типичные ошибки в технике атаки и действиях.

SUMMARY

The article examines the age-old features of the skills of young boxers to train in the initial stage of preparation and the step-by-step (backward, to the right, forward) movements of athletes. The competitor's performance of the boxers was also analyzed and typical errors in attack technique and steps were identified.

MODULLI TA'LIM TEXNOLOGIYASI ASOSIDA BO'LAJ'AK MUSIQA O'QITUVCHILARINING KASBIY KOMPETENTLIGINI TAKOMILLASHTIRISH

Sh.N.Omanqulova – assistent o'qituvchi

Samarqand davlat universiteti

Tayanch so'zlar: modul, modulli o'qitish texnologiyalari, musiqa ta'limi, o'qituvchi faoliyati, kompetentlik, kasbiy kompetentlik, bo'lajak o'qituvchi.

Ключевые слова: модули, модульные технологии обучения, музыкальное образование, педагогическая деятельность, технология, компетентность, профессиональная компетентность, будущий учитель.

Key words: modules, modular learning technologies, music education, teaching activity, technology, competence, professional competence, future teacher.

Mamlakatimizda ta'lim tizimini yanada rivojlantirish davlat siyosati darajasiga ko'tarilib, uning moddiy-texnik bazasini va o'quv- metodik faoliyatini xalqaro talablar darajasiga ko'tarishga, salohiyatli va zamon talabiga javob beradigan kadrlarni tayyorlashga alohida ahamiyat berilmoqda.

“Farzandlarimizni mustaqil fikrlovchi, zamonaviy va kasb-hunarni egallagan, mustahkam hayot nazariyasiga ega chinakam vatanparvar insonlar sifatida tarbiyalash biz uchun dolzarb ahamiyatga ega bo'lgan masala hisoblanadi”.

Bu borada Prezidentimiz Sh.Mirziyoyevning “Biz ta'lim va tarbiya tizimining barcha bo'g'inlari faoliyatini bugungi zamon talablari asosida takomillashtirishni o'zimizning birinchi darajali vazifamiz deb bilamiz” [2:488] degan fikrlari barcha pedagog xodimlar zimmasiga katta mas'uliyat yuklaydi.

Bunday mas'uliyat birinchi navbatda Oliy ta'lim muassasalarida tayyorlanayotgan bo'lg'usi o'qituvchilarga o'qitilayotgan barcha fanlarni o'qitishning maqsad va vazifalaridan kelib chiqqan holda ularni mukammal o'zlashtirish va ta'lim amaliyotiga har jihatdan tayyorgarlikka ega bo'lishlarini, kasbiy kompetentlikni takomillashtirishni taqozo etadi.

Bunday maqsadlarga erishish yo'lida oliy ta'lim tizimi o'quv-metodik bazasini yanada mustahkamlash, talabalarni har tomonlama intellektual bilim olishlari uchun sharoitlarni yanada yaxshilash, kadrlarning ilmiy salohiyatini oshirish lozim bo'lmoqda. Bugungi kunda oliy ta'lim tizimi ta'lim-tarbiya jarayonlarida ko'plab samarali texnologiyalardan foydalanib, ta'lim sifatini ko'tarishga, bo'lg'usi musiqa ta'limi o'qituvchilarini tayyorlashda ularning sohaga oid bilim va zamonaviy axborot oqimini o'zlashtirishga, ularda individual va mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga, ilmiy-texnikaviy va o'quv, musiqiy-ilmiy adabiyotlar bilan ijodiy ishlashga imkoniyat yaratishni taqozo etadi. Ana shunday texnologiyalardan biri modullarga asoslangan modulli o'qitish texnologiyasidir.

“Modul” lotincha so'z bo'lib, “qism”, “bo'lak”, “blok” degan ma'nolarni bildiradi. Modul – pedagogik

texnologiyani tashkil qiluvchi va tarkibiy bo'laklarni ifodalovchi tushunchadir. Tarkibiy bo'laklar ham eng kichik bo'laklar ya'ni modullar va ularni miqdorini ifodalovchi to'plamlardan iborat bo'ladi. Eng kichik modullar pedagogik texnologiyani hosil qiluvchi qismlar vazifasini bajaradi. Ta'lim jarayonida modulli talim texnologiyalaridan foydalanish quyidagi ijobiy maqsad va vazifalarni ko'zda tutadi. Har bir modul oxirida nazorat ishlari o'tkaziladi va xulosa chiqariladi. Modulli o'qitishning maqsad va vazifalari quyidagilardan iborat.

- dars mavzusi mantiqiy tugallangan fikrli qismlar ya'ni modullarga ajratiladi;

- har bir modulni talabalar o'zlashtirishlari uchun o'quv topshiriqlari tuziladi;

- talabaning vaqtdan unumli foydalanishi va professor-o'qituvchi faoliyatiga ham baho berish imkoniyatining yuzaga keladi;

- talabaning intellektual jihatdan yuqori darajada rivojlanishini ta'minlaydi;

- o'qituvchi bilan o'zaro hamkorlikni yaqinlashtiradi;

- o'zini o'zi nazorat qilishga yetaklovchi eng tezkor muqobil variant;

- talabaga o'z faoliyati doirasida yangiliklar yaratish imkoniyatini beradi;

- modulli darslarni tashkil etishda har bir dars materiallari ustida jiddiy ish olib boriladi;

- yetakchi g'oyalar ajratiladi;

- o'quvchilar uchun integrallashgan maqsadlarni shakllantiradi va b;

Modulli o'qitish texnologiyasi bo'lg'usi musiqa o'qituvchilarini kasbiy kompetentligini takomillashtirish omili bo'lib, bu yosh o'qituvchilarning o'quv muassasasi muhitiga jadal moslashishlari uchun imkoniyat yaratadi. O'quv jarayonini sifatini o'zgartirish uchun qulay sharoit yaratadi. O'qitish va o'quvchilarning bilim olish darajasini rivojlantirishga asos bo'ladi.

Shu o'rinda “kompetentlik” tushunchasiga ta'rif berib o'tsak.

Kompetentlik lotincha soʻz boʻlib, somtetens – munosib, muvofiq, tegishli, layoqatli, bilimli degan maʼnolarni anglatadi. Har taraflama bilimlarga ega boʻlgan insonning sifatidir.

Kompetensiya lotincha “competere” – maqsadga erishish, munosib boʻlmoq, toʻgʻri kelmoq kabi maʼnolarni bildiradi. Bu soʻz ilk bor Yevropada 1596-yilda Vikiped lugʻatida ishlatilgan. Hozirda Vikipedeya elektron lugʻatida “kompetensiya” tushunchasi bu xodimning lovozim talablariga muvofiq ishlash qobiliyatidir.

Oʻzbekiston milliy ensiklopediyasida “kompetensiya” tushunchasi lotincha compete – erishyapman, munosibman, loyiqman degan maʼnolarni anglatadi.

Kasbiy kompetentlik – bu oʻqituvchining maʼnaviy dunyoqarashi, psixologik-pedagogik va tashkiliy-texnologik salohiyati yaʼni, uning kasbiy imkoniyatlar salohiyatini tasvirlaydi. Kasbiy kompetentlik bu tashkilotchilik, tadqiqotchilik, ijodkorlik qobiliyatkari, kasbiy bilim, koʻnikma va malakalari darajasining yuqoriligi boʻlsa, pedagogik kompetentlik bu qator zaruriy umuminsoniy sifatlariga ega boʻlishdir.

Musiqiy kompetentlik- bu shaxsning musiqa sohasiga oid har tomonlama bilimlarga ega ekanligi, shu sohaga oid barcha pedagogik jarayonlarni tashkil eta olish va boshqara olish layoqatining mavjudligini tasvirolovchi kasbiy imkoniyatlar salohiyatini anglatadi.

Boʻlajak musiqa oʻqituvchilarini oʻquvchilarda ijodkor shaxsni rivojlantirishga tayyorlash – talabalarlarga musiqa darslarida modulli taʼlim texnologiyasidan foydalanishni, ijrochilik va ijodkorlik mahoratlariga eʼtibor berishi, amaliy faoliyatda musiqiy bilim, koʻnikma va malakalardan foydalanishni oʻrgatish lozim. Boʻlgʻusi musiqa oʻqituvchisining metodik tayyorgarligining maqsadi sifatida musiqa darslarini oʻqitish sifatida oʻquvchilarda shaxs rivojlanishini amalga oshirish uchun layoqatli boʻlajak pedagog ijodkor shaxsini shakllantirish nomoyon boʻladi. Boʻlgʻusi musiqa oʻqituvchilarini kasbiy kompetentligini takomillashtirish – anʼanaviy kurslarni zamon talablariga mos ilgʻor pedagogik va axborot kommunikatsion va modulli oʻqitish texnologiyalari orqali takomillashtirish hamda musiqiy ixtisoslashuvni taʼminlovchi yangicha oʻqitish tizimini ishlab chiqish hisobiga taʼlim jarayonini mazmunan yangilashdir. Oliy taʼlim muassasalari boʻlajak musiqa taʼlimi oʻqituvchilarini modulli oʻqitish texnologiyalari asosida faoliyat yuritayotgan maktablar sharoitida faoliyat yuritishga tayyorlashi, har bir maktab oʻquvchisi qiziqishlari va qobiliyatlari hisobga olingan holda maktab oʻquvchilarida musiqiy bilimlarni egallashini taʼminlovchi shaxsga yoʻnaltirilgan taʼlimni amalga oshirishning asosiy yoʻllaridan biri sifatida modulli oʻqitish taʼlimiga ijobiy munosabatni shakllantirish

Adabiyotlar

1. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining “Oʻzbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish boʻyicha Harakatlar strategiyasi toʻgʻrisida”gi Farmoni. -T.: “Xalq soʻzi”, 8-fevral 2017.
2. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyanob xalqimiz bilan birga quramiz. -T.: “Oʻzbekiston”, 2017, 488-b.
3. Avliyoqulov N.X. Oʻqitishning modul tizimi va pedagogik texnologiyasi amaliy asoslari. -Buxoro: 2000
4. Karimova D. Musiqa oʻqitishda innovatsion texnologiyalar. Darslik. -Toshkent: 2012.

REZYUME

Maqolada modulli taʼlim texnologiyalari, oliy taʼlim tizimida ulardan foydalanishning ahamiyati va boʻlajak musiqa oʻqituvchilarining kasbiy kompetentligini takomillashtirish haqida fikr yuritilgan.

PEZIOME

В статье рассматриваются модульные технологии обучения, важность их использования в системе высшего образования, а также повышение профессиональной компетентности будущих учителей музыки.

SUMMARY

The article deals with modular learning technologies, the importance of their use in the higher education system, and the improvement of professional competence of future music teachers.

UDK 372.362

BOLALAR DUNYOQARASHINI SHAKLLANTIRISHDA “BOLAJON” TELEKANALINING OʻRNI VA AHAMIYATI

N.X.Oripova – *pedagogika fanlari nomzodi, dotsent*

S.B.Ashirova - *oʻqituvchi*

Qarshi davlat universiteti

Tayanch soʻzlar: dunyoqarash, axborot, OAV, telekanal, rukn.

Ключевые слова: мировоззрение, информация, средства массовой информации, телеканал.

Key words: worldview, information, media, channel.

XXI asr oʻz nomi bilan axborotlar asri sifatida tilga olina boshladi. Hech shubhasiz, bu asrda axborotlar shu

lozim. Boʻlgʻusi musiqa oʻqituvchilarini kasbiy kompetentligini takomillashtirishda modulli oʻqitish texnologiyasi asosiy omil boʻlib xizmat qiladi. Oliy taʼlim muassasalari-da boʻlgʻusi musiqa taʼlimi oʻqituvchilarini modulli oʻqitish uchun sohaga oid professor-oʻqituvchilarning kasbiy faoliyatini tizimli tashkil etish, darsliklar, oʻquv-qoʻllanmalari, reja va dasturlar mazmunini mazkur tizim asosida shakllantirish zarurati tugʻilmoqda. Bu jarayonda modulli tizim asosida oʻqituvchining innovatsion faoliyatini tahlil qilish va baholash, kelgusidagi faoliyatning aniq maqsadini shakllantirish, uni amalga oshirish imkoniyatlarini ham beradi. Oliy taʼlim muassasasida musiqa darslarida oʻquv jarayonining sodda va muqobil yoʻnalishlarini shakllantirish, oʻqitishdagi innovatsiyalar va ilgʻor xorijiy tajribalarni qiyosiy tahlil etgan holda ish olib borish, musiqa taʼlimiga oid oʻquv fanlarining oʻquv-uslubiy majmualari, keyslar toʻplami va amaliy topshiriqlarni yangicha mazmunda tashkil etish boʻlgʻusi musiqa taʼlimi oʻqituvchilarini kasbiy faoliyatga tayyorlashda alohida ahamiyat kasb etadi.

Boʻlgʻusi musiqa taʼlimi oʻqituvchilari kasbiy faoliyatlarini jarayonida umumtaʼlim maktablarining musiqa darslarini tashkil etishda oʻzlashtirgan kasbiy kompetentlariga tayanadi. Darslarning oʻtilishida yuqorida taʼkidlab oʻtilgan jihatlariga eʼtiborning sustligi, fan oʻqituvchilarning darslarni pedagogik va metodik jihatdan toʻgʻri tashkil qilishlari uchun kasbiy-malakaviy tayyorgarliklarining talab darajada emasligi natijasidir. Bu esa, birinchi galda, oliy pedagogik taʼlim jarayonida boʻlajak musiqa oʻqituvchilarini maktab faoliyatiga tayyorlash ishlarini uzluksiz takomillashtirib borishni taqozo etadi. Pedagogika oliy oʻquv yurtlaridagi “Musiqiy taʼlim” yoʻnalishi oʻquv rejasidagi fanlari mashgʻulotlari jarayonida talabalarni kasbiy kompetentligini takomillashtirib borish, naziriy bilim va tushunchalarga keng oʻrin berish, darslarni modulli oʻqitish texnologiyalari asosida tashkil etish boʻlgʻusi musiqa oʻqituvchilarini pedagogik faoliyatga tayyorlash uchun puxta zamin yaratilishiga xizmat qiladi.

Ayni vaqtda oʻqituvchining kasbiy kompetentlik asosida darsni oʻzining qobiliyati, metodlari va tashkil etishi bilan oʻquvchilarga taʼlimiy va tarbiyaviy taʼsir koʻrsatib, ularda musiqiy dunyoqarashni, gʻoyaviy ijodkorlikni, shaxsning maʼnaviy sifatlarini va musiqiy bilimlarini shakllantiradi.

Boʻlgʻusi musiqa oʻqituvchisi kelgusi pedagogik faoliyati davomida musiqa darsini tamoyillarga muvofiq tashkil etishi, oʻquvchilarga tarbiyaviy taʼsir oʻtkazishi, ijrochilik mahoratlarini egallashiga, musiqa asarlarini puxta va ongli tarzda oʻzlashtirishiga, musiqaviy malaka va koʻnikmalarini shakllanishiga, erkin ijod qilishiga imkoniyat yaratib berishi lozim [4:43].